

Кыргыз Республикасынын төлөм системасынын абалы жөнүндө
2025-жылдын II чейреги үчүн
ОТЧЁТ

1. Накталай акча жүгүртүү боюнча баяндама

Накталай акчанын коммерциялык банктардын кассаларына кайтарымдуулугу 2025-жылдын II чейрегинде 97,2 пайызды түзүп, 2024-жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 0,8 пайызга азайган (2024-жылдын II чейрегинде накталай акчанын кайтарымдуулугу 98,0 пайызды түзгөн).

1-таблица. Накталай акчанын коммерциялык банктардын кассалары аркылуу жылышы (млн сом)

Региондун аталышы	Келип түшүүлөр		Берүүлөр		Кайтарымдуулук, %	
	2024-ж. II чейреги	2025-ж. II чейреги	2024-ж. II чейреги	2025-ж. II чейреги	2024-ж. II чейреги	2025-ж. II чейреги
Бардыгы болуп:	1 265 413,2	1 344 856,1	1 290 908,1	1 383 435,2	98,0	97,2
Бишкек ш.	701 724,1	727 048,2	704 567,0	737 357,2	99,6	98,6
Ош ш.	140 076,1	158 785,7	149 474,2	171 674,9	93,7	92,5
Чүй областы	108 612,5	116 883,0	108 134,3	116 814,4	100,4	100,1
Ысык-Көл областы	55 692,5	59 135,9	58 112,8	61 481,9	95,8	96,2
Талас областы	25 237,0	27 974,1	27 021,8	29 552,3	93,4	94,7
Нарын областы	27 683,1	26 381,1	29 414,1	27 956,8	94,1	94,4
Ош областы	41 863,4	47 760,0	41 929,3	47 621,9	99,8	100,3
Жалал-Абад областы	109 692,6	120 827,6	117 529,2	131 186,7	93,3	92,1
Баткен областы	54 831,9	60 060,5	54 725,4	59 789,1	100,2	100,5

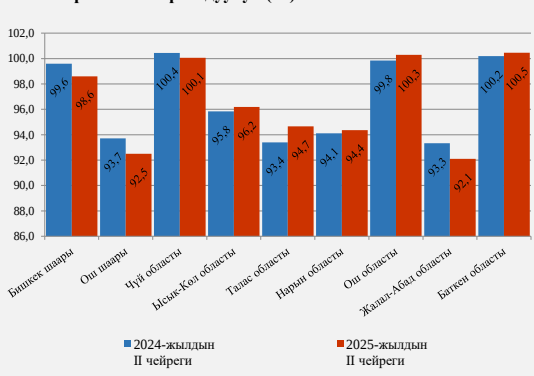
2024-жылдын II чейрегине салыштырганда 2025-жылдын II чейрегинде коммерциялык банктардын кассаларына накталай акчанын кайтарымдуулугу Талас, Ош, Ысык-Көл, Баткен жана Нарын областтары боюнча көбөйгөн.

Накталай акчанын коммерциялык банктардын кассаларына түшүүсү отчеттук мезгил ичинде 1 344 856,1 млн сомду түзүү менен 2024-жылдын II чейрегине салыштырганда 6,3 пайызга көбөйгөн.

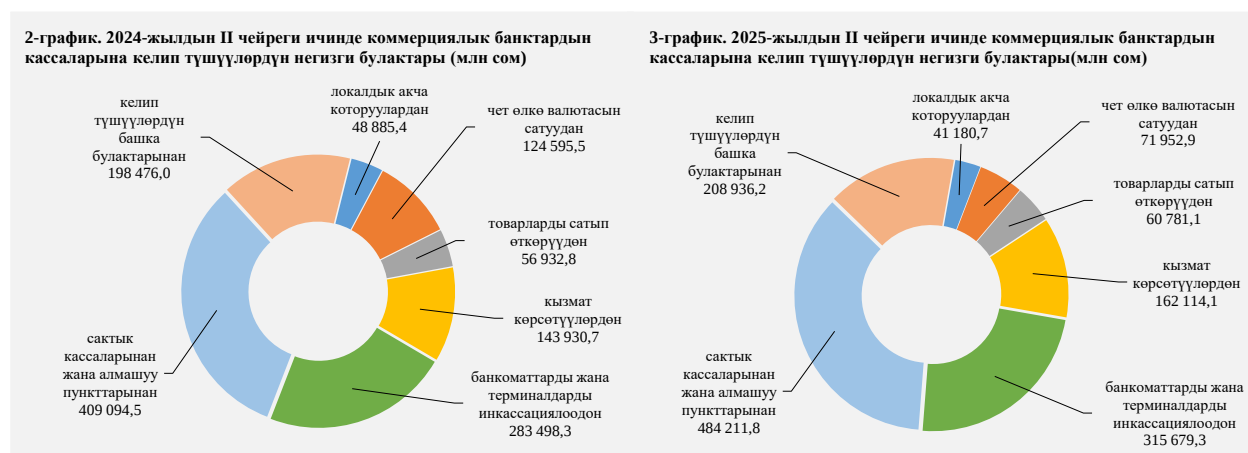
Коммерциялык банктардын кассаларына накталай акчанын негизги булактар боюнча түшүүсү төмөнкүнү түзгөн:

- коммерциялык банктын филиалдарынан, сактык кассаларынан жана алмашуу пункттарынан – 484 211,8 млн сомду, көбөйүү 18,4 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 409 094,5 млн сом) түзгөн;
- товарларды сатып өткөрүүдөн – 60 781,1 млн сомду, көбөйүү 6,8 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 56 932,8 млн сом) түзгөн;
- банкоматтарды жана төлөм терминалдарын инкассациялоодон – 315 679,3 млн сом, көбөйүү 11,4 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 283 498,3 млн сом) түзгөн;
- локалдык акча которууларды жүзөгө ашыруудан – 41 180,7 млн сомду, азаюу 15,8 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 48 885,4 млн сом) түзгөн;
- кызмат көрсөтүүлөрдү ишке ашыруудан жана аткарылган иштерден – 162 114,1 млн сомду, көбөйүү 12,6 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 143 930,7 млн сомду) түзгөн;
- чет өлкө валютасын сатуудан – 71 952,9 млн сом, азаюу 42,3 пайызды (2024-жылдын II чейрегинде – 124 595,5 млн сом) түзгөн;

1-график. Региондор боюнча коммерциялык банктардын кассаларына кайтарымдуулук (%)

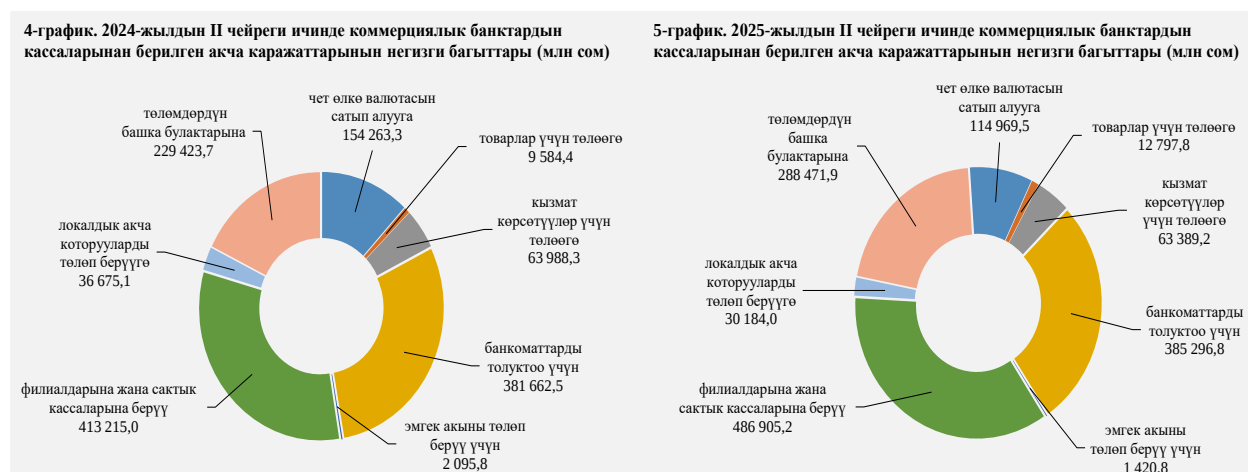
- келип түшүүлөрдүн башка булактарынан – 208 936,2 млн сом, көбөйүү 5,3 пайыз (2024-жылдын II-чейрегинде – 198 476,0 млн сом) чегинде катталган.

Коммерциялык банктардын кассаларынан берилген нак акча 2025-жылдын II чейрегинде 1 383 435,2 млн сомду түзүп, өткөн жылдын ушул эле чейрегине салыштырганда 7,2 пайызга көбөйгөн.

2025-жылдын II чейрегинде коммерциялык банктардын кассаларынан берилген накталай акчанын негизги багыттары:

- коммерциялык банктын филиалдарына, сактык кассаларына жана алмашуу бюролоруна берүү – 486 905,2 млн сомду түзүп, 17,8 пайызга көбөйгөн (2024-жылдын II чейрегинде – 413 215,0 млн сом);
- кызмат көрсөтүүлөргө жана аткарылган иштерге төлөө – 63 389,2 млн сомду түзүп, 0,9 пайызга азайган (2024-жылдын II чейрегинде – 63 988,3 млн сом);
- банкоматтарды толуктоо – 385 296,8 млн сомду түзүп, көбөйүү 1,0 пайызга көбөйгөн (2024-жылдын II чейрегинде – 381 662,5 млн сом);
- локалдык акча которууларга төлөө – 30 184,0 млн сомду түзүп, 17,7 пайызга азайган (2024-жылдын II чейрегинде – 36 675,1 млн сом);
- товарларга төлөө – 12 797,8 млн сомду түзүп, 33,5 пайызга көбөйгөн (2024-жылдын II чейрегинде – 9 584,4 млн сом) чегинде катталган;
- чет өлкө валютасын сатып алуу – 114 969,5 млн сомду түзүп, 25,5 пайызга азайган (2024-жылдын II чейрегинде – 154 263,3 млн сом);
- эмгек акыны төлөө – 1 420,8 млн сомду түзүп, 32,2 пайызга азайган (2024-жылдын II чейрегинде – 2 095,8 млн сом) чегинде катталган;
- төлөмдөрдүн башка булактарына – 288 471,9 млн сом, көбөйүү 25,7 пайыз (2024-жылдын II-чейрегинде – 229 423,7 млн сом) чегинде катталган.

2. Накталай эмес төлөмдөр жана эсептешүүлөр түзүмү

2.1. Майда чекене жана утурумдук төлөмдөрдүн пакеттик клиринг системасы (ПКС)

2025-жылдын II чейрегинин жыйынтыгы боюнча ПКС аркылуу төлөмдөрдүн көлөмү 105 712,4 млн сомду түзүү менен өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 18,5 пайызга көбөйгөн. Төлөмдөрдүн саны 2 402 497 түзүү менен 2024-жылдын II чейрегине салыштырганда 2,4 пайызга азайган.

2.2. Айкын убакыт ыргагында эсептешүүлөрдүн grosstук системасы (ГСРРВ)

ГСРРВ аркылуу төлөмдөрдүн жалпы көлөмү 2025-жылдын II чейрегинде 14 449 295,9 млн сомду түзгөн жана өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 2,2 эсеге көбөйгөн. Жалпысынан ГСРРВ аркылуу 492 188 төлөм жүргүзүлгөн. Бул көрсөткүч өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 42,0 пайызга өскөн.

2-таблица. Клирингдик жана grosstук төлөмдөрдүн саны жана көлөмү

Мезгили		ПКС		ГСРРВ		Жыйынтыгында	
		Саны	Көлөмү (млн сом)	Саны	Көлөмү (млн сом)	Саны	Көлөмү (млн сом)
2024-ж. II чейреги		2 460 426	89 210,5	346 531	6 428 022,7	2 806 957	6 517 233,2
2025-ж. II чейреги		2 402 497	105 712,4	492 188	14 449 295,9	2 894 685	14 555 008,3

2.3. Чек ара аркылуу өтүүчү төлөмдөр

Отчёттук чейрек ичинде катышуучулардын чек ара аркылуу өтүүчү төлөмдөрү көбүнчө SWIFT билдирүүлөрүн жөнөтүү каналын пайдалануу менен өткөрүлгөн.

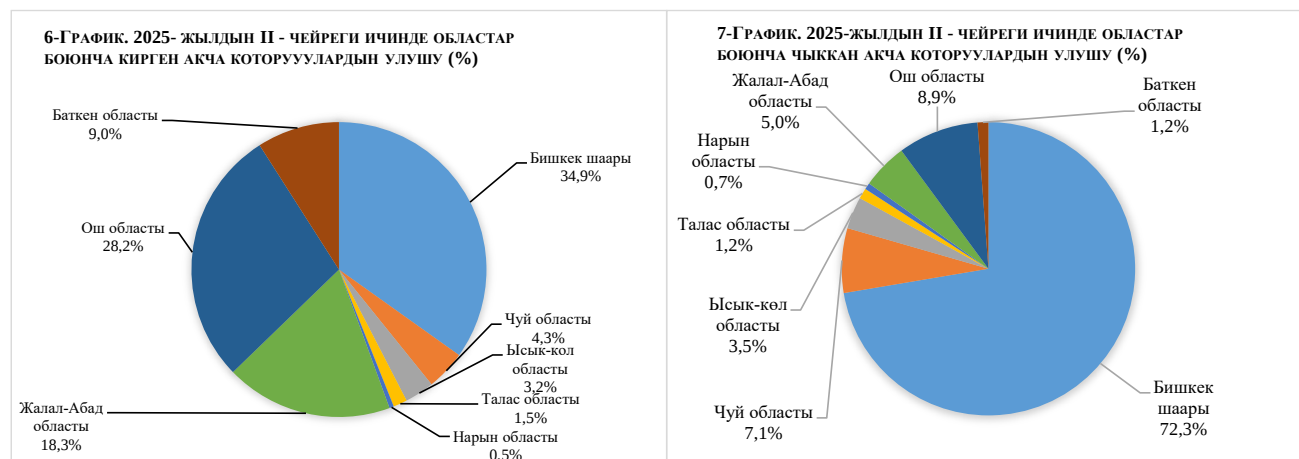
2025-жылдын II чейрегинде кирген төлөмдөрдүн жалпы көлөмү 3 960,9 млрд сомду түзүп, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда 39,3 пайызга көбөйгөн. Чыккан төлөмдөрдүн жалпы көлөмү 4 114 млрд сомду түзүп, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда 27,6 пайызга өскөн.

2.4. Акча которуулар

2025-жылдын II чейреги ичинде эл аралык акча которуу системалары боюнча кирген которуулардын жалпы саны 82 млрд сом суммасында 2 876,1 миң транзакцияны түзүп, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда которуулардын саны 73,1 пайызга көбөйүп, ал эми анын көлөмү 61,7 пайызга өскөн.

Чыккан которуулардын саны 13,6 млрд сом жалпы суммасында 134,2 миң транзакцияны түзүү менен өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда көрсөткүчтөр, тиешелүүлүгүнө жараша, 10 пайызга, ал эми анын көлөмү 34,6 пайызга көбөйгөн.

Кыргыз Республикасынын региондору боюнча алганда 2025-жылдын II чейреги ичинде кирген жана чыккан которуулардын көлөмү боюнча көбүрөөк салыштырма салмак Бишкек шаарына, так айтканда кирген которуулардын жалпы көлөмүнүн 34,9 пайызы жана чыккан которуулардын жалпы көлөмүнүн 72,3 пайызы туура келген.

2025-жылдын II чейреги ичинде эл аралык акча которуу системаларынын операторлору тарабынан Кыргыз Республикасында акча которуу системалары боюнча которууларды жүзөгө ашыруу эрежелеринин которууларды финансылык камсыз кылуу талаптары сакталган.

Отчёттук чейрек ичинде эл аралык акча которуулар боюнча операциялар көбүнчө валютанын төмөнкү төрт түрү боюнча жүзөгө ашырылган:

- АКШ долларында акча которуулар

2025-жылдын II чейрегинде кирген которуулардын жалпы саны 115,1 млн АКШ доллары суммасында 160,4 миң транзакцияны түзүп, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда которуулардын саны 18,8 пайызга азайган, ал эми көлөмү 2,2 пайызга көбөйгөн. Чыккан которуулардын саны 112,2 млн АКШ доллары суммасында 89 миң транзакцияны түзүп, өткөн жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу которуулардын саны 0,6 пайызга азайган, ал эми анын көлөмү 21,5 пайызга өскөн.

- Евро түрүндө акча которуулар

Отчёттук чейректин жыйынтыгы боюнча жалпы 7,5 млн евро суммасында 14,6 миң кирген которуулар ишке ашырылып, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда которуулардын саны 8,7 пайызга азайган, ал эми көлөмү 5,6 пайызга өскөн. Чыккан которуулардын саны жалпы 16,6 млн евро суммасында 0,5 миң транзакцияны түзгөн, өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда которуулардын саны 25 пайызга, ал эми анын көлөмү 40 эсеге көбөйгөн.

- Орус рублинде акча которуулар

Отчёттук мезгил ичинде 64 262,8 млн орус рубли суммасында 2 701 миң кирген которуу өткөрүлүп, өткөн жылга салыштырганда которуулардын саны 86,6 пайызга, ал эми анын көлөмү 59,6 пайызга көбөйгөн. Чыккан которуулар боюнча 1 897,2 млн орус рубли суммасында 44,2 миң транзакция ишке ашырылып, өткөн жылга салыштырганда которуулардын 41,6 пайызга көбөйгөн, ал эми көлөмү 9,7 пайызга азайган.

- Казак теңгесинде акча которуулар

2025-жылдын II чейрегинде чыккан которуулар жалпы 94,4 млн теңге суммасында 0,4 миң транзакцияны түзгөн, өткөн жылга салыштырганда көрсөткүчтөр, тиешелүүлүгүнө жараша, 32,3 жана 50 пайызга азайган. Казак теңгеси түрүндө кирген которуулар жүргүзүлгөн эмес.

3-таблица. Акча которуу системалары боюнча акча которуулар

Акча которуу системалары		2024-ж. II ч.		2025-ж. II ч.	
		Саны, даана	Көлөмү, млн сом	Саны, даана	Көлөмү, млн сом
Western Union	Кирген	54,8	2269,1	49,56	2 403,66
	Чыккан	11,0	1064,0	10,51	1011,83
Contact	Кирген	0,001	0,020	-	-
	Чыккан	0,001	0,002	-	-
Money Gram	Кирген	41,4	2044,1	37	2 678,5
	Чыккан	1,7	225,0	1,45	187,13
Юнистрим	Кирген	220,8	10866,0	174,99	11 348,73
	Чыккан	11,0	637,0	12,28	475,41
Золотая Корона	Кирген	312,1	14166,7	278,75	16 287,01
	Чыккан	89,6	6874,5	104,48	9 228,66
БЭСТ	Кирген	-	-	0,01	0,72
	Чыккан	-	-	0	0,01
RIA	Кирген	21,5	990,9	23,7	1 504,52
	Чыккан	0,7	39,6	1,12	65,24
UPT	Кирген	11,9	422,9	7,19	363,56
	Чыккан	7,9	1299,4	4,24	2 666,1

Astrasend	Кирген	988,7	19581,8	2 226,96	43 114,95
	Чыккан	0,003	0,145	0,09	1,59
PLUSPAY	Кирген	0,5	22,1	7,68	184,88
	Чыккан	-	-	-	-
Sendy	Кирген	9,6	347,6	8,83	408,27
	Чыккан	-	-	-	-
Квикпэй	Кирген	0,1	2,6	61,39	4 234,39
	Чыккан	-	-	0,01	1,66
Жыйынтыгында системалар боюнча	Кирген	1661,3	50713,8	2 876,07	82 529,19
	Чыккан	122,0	10139,7	134,18	13 637,63

2.5. Банктык төлөм карталар рыногу

2025-жылдын 30-июнуна карата абал боюнча Кыргыз Республикасынын аймагында «Элкарт» улуттук төлөм системасынын банктык төлөм карталарын эмиссиялоо жана эквайринг боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү 21 коммерциялык банк, эл аралык төлөм системасы боюнча – 16 банк сунуштаган.

Жүгүртүүдөгү банктык төлөм карталарынын жалпы саны 10,3 млн картаны түзүү менен өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда 28,8 пайызга өскөн.

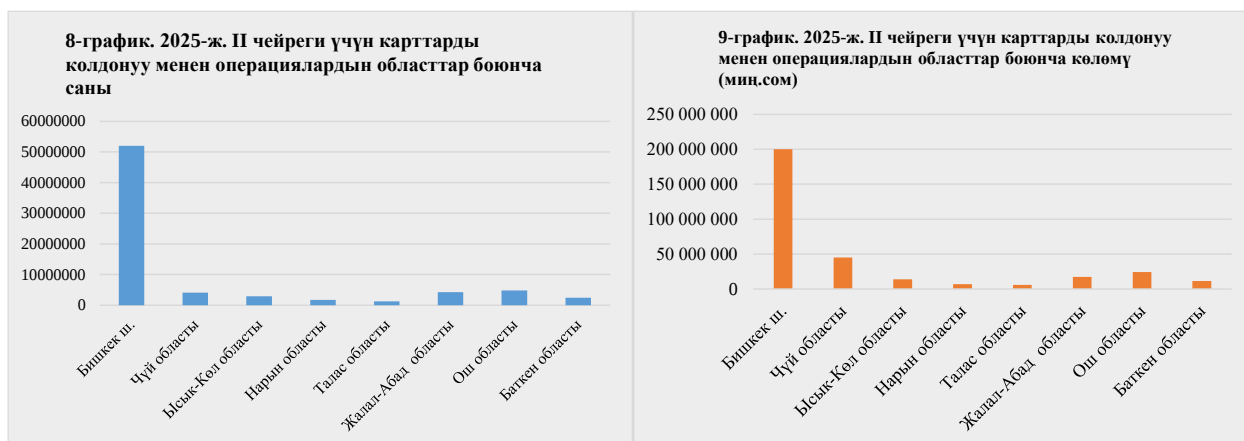
Банктык төлөм карталарын түрлөргө бөлүштүргөндө төмөнкүнү түзгөн:

- «Элкарт» улуттук системасы	3 649 255 (35,5%):
- эл аралык системалар	6 639 426 (64,5%):
- VISA	6 550 805 (63,7%);
- Mastercard	86 232 (0,8%);
- Золотая Корона	2 389 (0,0%);

4-таблица. Жүгүртүүдөгү карталардын областтар жана системалар боюнча саны

Региондун аталышы	Visa	Master Card	Золотая Корона	Элкарт	Жыйын-тыгында	Үлүшү (%)
Бишкек ш.	4 974 577	55 050	2 389	1 072 949	6 104 965	59,3
Чүй областы	295 802	6 389	0	361 424	663 615	6,4
Ысык-Көл областы	192 151	3 063	0	290 241	485 455	4,7
Нарын областы	99 867	2 002	0	167 365	269 234	2,6
Талас областы	115 269	2 203	0	132 666	250 138	2,4
Жалал-Абад областы	312 611	6 083	0	612 922	931 616	9,1
Ош областы	440 881	9 844	0	693 708	1 144 433	11,1
Баткен областы	119 647	1 598	0	317 980	439 225	4,3
Жыйынтыгында	6 550 805	86 232	2 389	3 649 255	10 288 681	100

Бишкек шаары коммерциялык банктардын филиалдары/сактык кассалары, финансылык ресурстары топтолгон эң жогорку көрсөткүчкө ээ, демек, мында төлөм кызмат көрсөтүүлөр рыногу да кыйла өнүккөн. Алсак, 2025-жылдын II чейреги ичинде карталарды колдонуу менен жүргүзүлгөн операциялардын жалпы көлөмүндөгү көбүрөөк үлүш 61,4 пайызды түзүү менен Бишкек шаарына туура келген. Ал эми кыйла төмөн көрсөткүч Талас областында катталып, ал 1,8 пайызды түзгөн.

Банктык төлөм карталар эквайринги

2025-жылдын II чейрегинин акырына карата банктык төлөм карталары, анын ичинде «Элкарт» улуттук төлөм картасы республиканын бүтүндөй аймагында орнотулган 2 591 банкомат жана 48 035 POS-терминал аркылуу тейлөөгө кабыл алынган.

2 591 банкоматтын ар биринде «карабай терүү» баскычы бар (5 саны томпок), 139 банкоматта – аудио коштоо функциясы каралган (операцияларды үн менен коштоо), 1 133 банкомат үчүн пандус орнотулган, 1 088 банкомат үчүн пандус орнотуу зарылдыгы жок. 2024-жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда банкоматтардын саны 7,2 пайызга көбөйгөн. 48 035 POS-терминалдын ичинен 10 327 POS-терминалда «карабай терүү» баскычы бар (5 саны томпок), 46 872 даана POS-терминалда байланышсыз төлөө функциясы каралган. Өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда POS-терминалдардын саны 61,9 пайызга көбөйгөн.

2025-жылдын 30-июнуна карата төлөм терминалдарынын саны 3 255 бирдикти түзгөн, алардын ичинен 31 төлөм терминалында аудио коштоо функциясы, 1 438 төлөм терминалында пандус каралган. Төлөм терминалдарынын саны 2024-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу 8,6 пайызга көбөйгөн.

Банктык төлөм карталарын колдонуу менен эсептешүүлөрдүн эл аралык төлөм системаларын тейлеген POS-терминалдардын жана банкоматтардын жалпы саны төмөнкүнү түзгөн:

- VISA жана Mastercard эл аралык системалары – 2 357 банкомат жана 47 730 POS-терминал;
- UPI эл аралык системасы – 1 950 банкомат жана 33 431 POS-терминал.

5-таблица. Аралыкта орнотулган жабдуулардын областтар боюнча саны (даана)

Региондун аталышы	Банкоматтар	POS-терминалдар		Төлөм терминалдары
		Соода-тейлөө ишканаларында	Банктарда	
Бишкек ш.	874	27 189	842	917
Чүй областы	289	4 416	288	300
Ысык-Көл областы	260	3 899	257	431
Нарын областы	104	761	161	176
Талас областы	101	1 259	109	165
Жалал-Абад областы	383	2 503	386	460
Ош областы	429	4 424	467	599
Баткен областы	151	907	167	207
Жыйынтыгында:	2 591	45 358	2 677	3 255

Банктык төлөм карталарын колдонуу менен жүргүзүлгөн операциялардын көлөмүнүн жана санынын динамикасы

2025-жылдын II чейрегинин жыйынтыгы боюнча карта аркылуу жалпы 329,9 млрд сом суммасына 73,5 млн транзакция жүргүзүлгөн (өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда транзакциялардын саны 8,4 пайызга, операциялардын көлөмү 28 пайызга көбөйгөн). Алардын ичинен:

- акча каражаттарын накталай акчага айландыруу боюнча операциялардын саны 204,4 млрд сом жалпы суммасында 16,7 млн транзакцияны түзүү менен өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда операциялардын саны 26,7 пайызга азайган, ал эми операциялардын көлөмү 6,7 пайызга көбөйгөн;

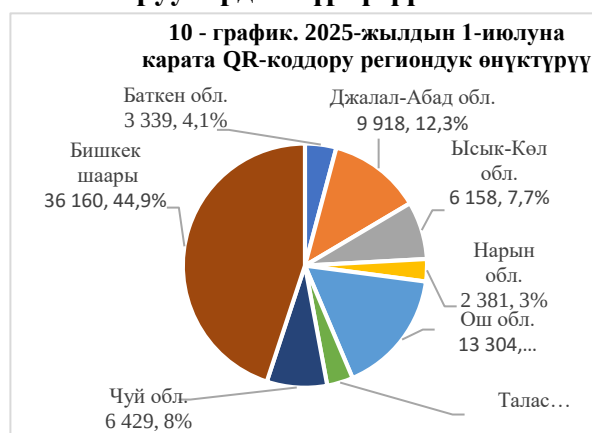
- соода-тейлөө ишканаларында POS-терминалдар аркылуу жүргүзүлгөн операциялардын саны жалпы 121,5 млрд сом суммасында 56,8 млн транзакцияны түзүү менен өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда операциялардын саны 26,2 пайызга, ал эми көлөмү 84 пайызга өскөн.

2.6. QR-коддорду колдонуу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү

2025-жылдын II чейрегинин жыйынтыгы боюнча 20 банк (21¹ банктын ичинен) жана 14 төлөм уюму системалар аралык интеграцияны камсыз кылышууда жана QR-коддорду колдонуу менен төлөмдөрдү жана которууларды жүргүзүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сунушташууда.

Системалар аралык интеграциянын алкагында

2025-жылдын II чейрегинин акырына карата банктар жана төлөм уюмдары тарабынан соода-тейлөө ишканаларында, анын ичинде Кыргыз Республикасынын региондорунда да 80,5 миң QR-код орнотулган.

2025-жылдын II чейрегинде өз ара иш алып баруу оператору² системасы аркылуу 180,91 млрд сом суммасына 113,30 млн төлөм өткөрүлгөн, 2024-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу көрсөткүчтөр тиешелүүлүгүнө жараша 18,3 жана 11,73 эсеге өскөн, алардын ичинен мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр үчүн 22 млн төлөм 4,5 млрд сом суммасын түзгөн, 2024-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу өсүш тиешелүүлүгүнө жараша 390,4 жана 28,3 эсеге өскөн.

6-таблица. 2025-жылдын II чейрегинде өз ара иш алып баруу оператору системасы аркылуу жүргүзүлгөн операциялар

Көрсөткүчтөр	2024-жыл II чейрек	2025-жыл II чейрек
Төлөмдөрдүн жана которуулардын саны (бирдик)	9,66 млн	113,30 млн
Төлөмдөрдүн жана которуулардын көлөмү (млрд)	9,89 млрд сом	180,91 млрд сом
Мамлекеттик төлөмдөрдүн саны (бирдик)	56,35 тыс.	21,6 млн
Мамлекеттик төлөмдөрдүн көлөмү	158,75 млн сом	4,5 млрд сом

Отчеттук мезгилде банктар, төлөм уюмдары аркылуу төмөнкү операциялар ишке ашырылган:

¹ Бир банк («ЭкоИсламикБанк» ЖАК) «ЭЛКАРТ» төлөм системасынын мүчөсү болуп саналбайт.

² Өз ара иш алып баруу оператору – ошол процессинг, клиринг борборунун төлөм системасынын катышуучуларына үчүнчү жактардын төлөмдөрү жана эсептешүүлөрү боюнча финансылык маалыматты кабыл алуу, иштеп чыгуу жана берүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү (процессинг, клиринг) сунуштоого Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын лицензиясына ээ, төлөм системасынын катышуучулары менен техникалык өз ара иш алып барууну жана QR-кодду колдонуу менен төлөмдөр боюнча акыркы эсептешүүлөрдү жүргүзүү үчүн клиринг файлдарынын түзүлүшүн камсыз кылган төлөм системасынын оператору.

7-таблица. QR-коддорду колдонуу менен которуулар

Катышуучуну категориясы	Которуулар											
	Өз системасында				Системалар аралык							
	2024-жыл I чейрек		2025-жыл I чейрек		2024-жыл I чейрек				2025-жыл I чейрек			
	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Кирген		Чыккан		Кирген		Чыккан	
					Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)
Коммерциялык банктар	6 230 395	1 358 377 898	17 116 489	6 061 815 340	11 436	60 127 876	1 448 705	3 526 018 946	44 238 165	132 818 742 859	90 728 013	162 598 563 394
Төлөм системасынын операторлору/төлөм уюмдары	234	286 016	15 664	16 016 590	1 259 225	358 447 130	1 257 409	357 429 022	13 827 946	14 478 440 595	3 118 024	5 335 044 742
Жыйынтыгында	6 230 629	1 358 663 914	17 132 153	6 077 831 930	1 270 661	418 575 007	2 706 114	3 883 447 968	58 066 111	147 297 183 454	93 846 037	167 933 608 135

8-таблица. QR-коддорду колдонуу менен товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө

Катышуучуну категориясы	Товарлар/кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө															
	Өз соода-тейлөө ишканаларынын пайласына				Алардын ичинен бюджетке төлөмдөр				Системалар аралык							
	2024-жыл I чейрек		2025-жыл I чейрек		2024-жыл I чейрек		2025-жыл I чейрек		2024-жыл I чейрек				2025-жыл I чейрек			
	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Кирген		Чыккан		Кирген		Чыккан	
									Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (сом)
Коммерциялык банктар	163 385	195 631 321,00	373 843	376 336 829	39 257	164 631 896	20 890 773	480 694 507	4 191 203	5 289 782 420	5 804 606	4 263 490 496	15 161 962	17 606 229 659	225 078,00	3 384 499 021,68
Төлөм системасынын операторлору/төлөм уюмдары	6 704 410	4 167 738 616	258 340	112 000 314	58	198 996	187 031	327 404 365	5 037 956	3 098 378 686	425 306	361 339 873	9 621 859	8 090 059 990	194 789,00	139 043 493,41
Жыйынтыгында	6 867 795	4 363 369 937	632 183	488 337 144	39 315	164 830 892	21 077 804	808 098 872	9 229 159	8 388 161 106	6 229 912	4 624 830 369	24 783 821	25 696 289 649	419 867	3 523 542 515

2.7. Электрондук акча

2025-жылдын II чейрегинин акырына карата 3 коммерциялык банк электрондук акча эмитенти болуп саналган жана электрондук акча менен эсептешүүлөрдү жүргүзүү боюнча 6 локалдык система иштеген.

Идентификацияланган электрондук капчыктардын саны 3,5 млн капчыкты түзүү менен өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда 28,8 пайызга көбөйгөн.

2024-жылдын ушул мезгилине салыштырганда отчеттук мезгил ичинде электрондук акча боюнча көрсөткүчтөрдүн өсүшү байкалган:

- которуулардын саны жана көлөмү, тиешелүүлүгүнө жараша, 27,8 млрд сом суммасына 19,4 млн операцияны түзүү менен үч эсеге көбөйгөн;
- электрондук акчанын ордун жабуу боюнча операциялардын саны сегиз³ эсеге көбөйүп, 10,5 млн операцияны түзгөн, операциялардын көлөмү 23,9 млрд сомду түзүү менен төрт эсеге көбөйгөн;
- товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө боюнча операциялардын саны эки эсеге, көлөмү алты эсеге көбөйүп, 67,1 млрд сомго 29,5 млн операция катталган;
- электрондук капчыкты толуктоо аркылуу электрондук акчаларды жайылтуу боюнча операциялардын саны жана көлөмү эки эсеге көбөйүп, 34,4 млрд сом суммасына 12,9 млн операция жүргүзүлгөн.

³ Олуттуу өсүш электрондук акча системасынын электрондук акчаны эмиссиялоо (чыгаруу) функциясы бир банктан экинчи банкка өткөрүлүп берилишине байланыштуу келип чыккан.

Өткөн жана ушул мезгил үчүн салыштырма маалымат төмөндө келтирилген:

9. Таблица. Электрондук капчыктардын саны боюнча салыштырма маалымат

Электрондук капчыктардын саны (млн)	2025-ж. I чейрегинин акырына карата	2025-ж. II чейрегинин акырына карата	Өсүш
Электрондук капчыктардын жалпы саны	6,2	6,7	7,1%
Аныкталган электрондук капчыктар	3,2 (электрондук капчыктардын жалпы санынын 51,5%)	3,5 (электрондук капчыктардын жалпы санынын 51,8%)	7,9%

10-таблица. Электрондук капчыктарды колдонуу менен жүргүзүлгөн операциялар боюнча салыштырма маалымат

Операциялардын аталышы	Өлчөө бирдиги	2024-ж. I чейреги	2024-ж. II чейреги	2024-ж. I жарым жылдыгы	2025-ж. I чейреги	2025-ж. II чейреги	2025-ж. I жарым жылдыгы	2025-жылдын I жана II чейректерин салыштыруу (% , эсе)
Которуулар	саны (млн)	4,2	5,4	9,6	9,6	19,4	29,0	2 эсеге
	көлөмү (млрд)	7,7	8,8	16,5	16,6	27,8	44,4	67,6%
Электрондук акчанын ордун жабуу	саны (млн)	1,1	1,2	2,3	9,0	10,5	19,5	16,4%
	көлөмү (млрд)	5,7	5,8	11,5	20,8	23,9	44,7	15,0%
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөө	саны (млн)	8,2	11,4	19,6	19,7	29,5	49,2	49,3%
	көлөмү (млрд)	8,4	9,8	18,2	23,5	67,1	90,6	2 эсеге
Электрондук капчыкты толтуруу жолу менен электрондук акчаларды таратуу	саны (млн)	4,5	5,5	10	11,6	12,9	24,5	11,5%
	көлөмү (млрд)	10,2	12,3	22,5	27,2	34,4	61,6	26,7%

2.8. Төлөм системаларынын операторлору жана төлөм уюмдары

2025-жылдын 30-июнуна карата абал боюнча Улуттук банктан 54 юридикалык жак төлөм уюмунун ишин жүзөгө ашыруу укугуна лицензия жана 53 юридикалык жак төлөм системасынын операторунун ишин жүзөгө ашыруу укугуна лицензия алышкан.

2025-жылдын II чейрегинде төлөм уюмдары аркылуу жалпы 265,2 млрд сом суммасында 131,9 млн транзакция өткөрүлгөн. 2024-жылдын II чейрегине салыштырмалуу

төлөмдөрдүн жалпы саны 58,7 млн транзакцияга, ал эми төлөмдөрдүн көлөмү 125,9 млрд сомго көбөйгөн.

Төлөмдөрдүн олуттуу үлүшү финансы-кредит уюмдарынын кызмат көрсөтүүлөрү үчүн төлөмдөргө туура келген (электрондук капчыктарды толуктоону кошпогондо) – бул жалпы 178,6 млрд сом суммасында (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 67,3 пайызы) 43,4 млн операцияны (төлөмдөрдүн жалпы санынын 32,9 пайызы) түзгөн. Алардын ичинен:

- банк эсептерин толуктоо боюнча 138,6 млрд сом суммасына (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 52,3 пайызы) 23,2 млн транзакция (төлөмдөрдүн жалпы санынын 17,6 пайызы) өткөрүлгөн;

- финансы-кредит уюмдарынын кредиттери үчүн төлөөнүн эсебинен төлөмдөр – 6,1 млрд сом суммасына (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 2,3 пайызы) 1,2 млн транзакция (төлөмдөрдүн жалпы санынын 0,9 пайызы) өткөрүлгөн;

- башка банктык кызмат көрсөтүүлөрдүн пайдасына төлөмдөр - 33,9 млрд сом суммасына (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 12,8 пайызы) 19 млн транзакция (төлөмдөрдүн жалпы санынын 14,4 пайызы) өткөрүлгөн.

Мобилдик байланыш операторлорунун пайдасына төлөмдөрдүн көлөмү 7,6 млрд сомду (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 2,9 пайызы), төлөмдөрдүн саны 19,1 млн транзакцияны (төлөмдөрдүн жалпы санынын 14,4 пайызы) түзгөн.

Мамлекеттик жана коммуналдык товарларды/кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочулардын пайдасына төлөмдөрдүн көлөмү (коммуналдык кызматтарга төлөө, салык жыйымдары, жол кыймылынын эрежелерин бузгандыгы үчүн айып пул, мамлекеттик бюджетке башка төлөмдөр) 5,9 млрд сомду (төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 2,2 пайызы), ал эми төлөмдөрдүн саны 6,9 млн транзакцияны (төлөмдөрдүн жалпы санынын 5,2 пайызы) түзгөн.

Электрондук капчыктарды толуктоо көлөмү 52,4 млрд сомду (бардык төлөмдөрдүн жалпы көлөмүнүн 19,8 пайызы), транзакциялардын саны 26,4 млн (төлөмдөрдүн жалпы санынын 20 пайызы) түзгөн.

Төлөм уюмдары тарабынан 2024-жылдын II чейреги жана 2025-жылдын II чейреги жана ошондой эле 2024 жана 2025-жылдардын биринчи жарым жылдыктары ичинде жүргүзүлгөн төлөмдөрдүн санынын жана көлөмүнүн көрсөткүчтөрүнүн өзгөрүү тенденциясы ушул отчетко карата 1 -жана 2-тиркемелерде келтирилген.

Төлөм уюмдарынын иши үчүнчү жактардын пайдасына автоматташтырылган өз алдынча тейлөө терминалдары (cash-in), POS-терминалдар, QR-коддор, агенттик тармак жана электрондук акчаны колдонуу аркылуу төлөмдөрдү кабыл алууга негизделген.

2025-жылдын II чейрегинин аягына карата төлөм уюмдарынын жана алардын агенттеринин төлөм терминалдарынын саны 16 063 бирдикти жана POS-терминалдарынын саны 575 бирдикти түзгөндүгүн белгилеп кетүү зарыл.

2.9. Банктык чекене агенттер

Агенттерди ишке тартуу коммерциялык банктарга товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөмдөрдү жана эсептешүүлөрдү кабыл алуу жана жүргүзүү, кредиттерди төлөө, банктык эсепти толуктоо, банктык карталардан накталай акча каражаттарын берүү, бюджетке төлөмдөрдү кабыл алуу ж.б. боюнча калкка финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоо чөйрөсүн кеңейтүүгө шарт түзөт.

2025-жылдын II чейрегинин жыйынтыгы боюнча ишке тартылган банктык чекене агенттердин саны төмөнкүнү түзгөн:

- 123 агент кызмат көрсөтүүлөрдүн кеңири чөйрөсүн сунуштаган, өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда алардын саны 20 агентке азайган;

- 2482 агент кызмат көрсөтүүлөрдүн чектелген чөйрөсүн сунуштаган, өткөн жылдын тиешелүү мезгилине салыштырганда алардын саны 908 агентке азайган.

3. Методологиялык иш

Кыргыз Республикасынын Улуттук банк (мындан ары – Улуттук банк) Башкармасы тарабынан 2025-жылдын 30-апрелинде улуттук төлөм системасынын ишинин натыйжалуулугун, ишенимдүүлүгүн жана коопсуздугун жогорулатуу, төлөм кызмат көрсөтүүлөр рыногунун катышуучуларынын финансылык туруктуулугун жогорулатуу, төлөм уюмдарын жана төлөм системасынын операторлорун лицензиялоо тартибин өркүндөтүү максатында төмөнкү токтомдор кабыл алынган:

- «Төлөм уюмдарынын жана төлөм системаларынын операторлорунун уставдык капиталынын минималдуу өлчөмү жөнүндө» № 2025-П-14/20-1-(ПС);

- «Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын айрым токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» № 2025-П-14/20-2-(ПС).

Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан 2025-жылдын 28-апрелинде төлөм уюмдарынын электрондук акчаларды чыгаруу маселеси боюнча «Кыргыз Республикасынын төлөм системасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» мыйзамына кол коюлду.

- Улуттук банк Башкармасынын 2025-жылдын 28-майындагы № 2025-П-14/26-1-(ПС) «Улуттук банк Башкармасынын «Төлөм жүгүртүүнүн мамлекеттик классификаторун бекитүү жөнүндө» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» токтому менен Төлөм жүгүртүүнүн мамлекеттик классификаторуна өзгөртүүлөр бекитилди;

2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча мамлекеттик программаны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планын актуалдаштыруу максатында, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жана Улуттук банк тарабынан 2023-жылдын 29-декабрында № 737/67-7 «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын «2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча мамлекеттик программаны бекитүү жөнүндө» токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» токтом долбоору иштелип чыккан. Токтом долбоору 2025-жылдын 27-июнунда коомдук талкууга чыгарылган.

1-тиркеме. 2024-2025-жылдардын II чейректери ичинде төлөм уюмдары тарабынан ишке ашырылган төлөмдөрдүн саны жана көлөмү

№	Төлөмдүн түрү	2025-ж. II чейреги		2024-ж. II чейреги	
		Саны (бирдик)	Көлөмү (миң сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (миң сом)
1	Мобилдик байланыш	19 052 024	7 637 259,65	17 156 706	6 031 195,91
2	Туруктуу телефон байланышы	23 736	7 780,98	26 692	8 622,34
3	Интернет	684 479	606 358,26	813 096	727 797,41
4	Коммуналдык кызматтар	5 783 998	5 244 536,79	5 020 778	3 695 738,45
5	Салыктык жыйымдар	1 510	3 093,70	6 648	22 357,48
6	Жол кыймылынын эрежелерин бузгандыгы үчүн айып пулдар	131 888	239 607,19	135 932	133 282,62
7	Мамлекеттик бюджетке башка төлөмдөр	1 004 195	406 489,28	208 353	186 983,76
8	Банк эсебин толуктоо	23 241 548	138 633 297,11	15 581 372	86 906 731,14
9	ФКУлардын кредиттери үчүн төлөм	1 173 969	6 070 707,82	1 354 897	6 419 699,39
10	Башка банктык кызматтар	18 959 441	33 891 321,57	6 050 132	10 432 927,19
11	Электрондук капчыкты толуктоо	26 427 319	52 388 672,48	6 896 841	12 081 085,19
12	Интернет-дүкөндөр	481 648	834 211,65	260 920	455 295,59
13	Социалдык тармактар	1 716 973	702 156,98	1 362 404	621 061,48
14	Интернет оюндары	107 664	86 849,53	23 647	15 612,22
15	Башка интернет-тиркемелердеги эсепти толуктоо	1 156	2 125,90	731	1 411,19
16	Такси кызматтары үчүн төлөө	7 912 673	1 568 030,74	5 870 375	1 053 574,15
17	Жарнама кызмат көрсөтүүлөрү	19 017	6 557,58	55 242	26 005,69
18	Кулактандыруулар	5 855	3 916,50	13 843	8 987,10
19	Кайрымдуулук	8 554	1 285,73	3 023	1 427,72
20	Билим берүү	154 909	482 781,25	130 280	451 622,47
21	Туристтик сапарлар	16 874	48 217,05	15 156	36 514,59
22	Башка төлөмдөр	24 995 264	16 380 058,87	12 204 724	9 987 078,82
Жыйынтыгында		131 904 694	265 245 316,63	73 191 792	139 305 011,89

2-тиркеме. 2024-2025-жылдардын II чейректери ичинде төлөм уюмдары тарабынан ишке ашырылган төлөмдөрдүн саны жана көлөмү

№	Төлөмдүн түрү	2025-ж. биринчи жарым жылдык		2024-ж. биринчи жарым жылдык	
		Саны (бирдик)	Көлөмү (миң сом)	Саны (бирдик)	Көлөмү (миң сом)
1	Мобилдик байланыш	34 173 849	14 585 557,92	36 496 323	13 029 259,53
2	Туруктуу телефон байланышы	48 491	16 617,36	55 630	17 743,01
3	Интернет	1 328 340	1 192 354,82	1 546 127	1 377 385,31
4	Коммуналдык кызматтар	11 714 959	13 930 003,65	9 793 126	9 081 633,68
5	Салыктык жыйымдар	4 476	11 541,24	18 617	40 752,56
6	Жол кыймылынын эрежелерин бузгандыгы үчүн айып пулдар	215 837	371 685,73	325 498	356 831,80
7	Мамлекеттик бюджетке башка төлөмдөр	1 657 269	714 080,15	407 199	349 721,11
8	Банк эсебин толуктоо	38 018 224	244 926 636,25	26 759 920	141 110 843,83
9	ФКУлардын кредиттери үчүн төлөм	2 796 091	13 270 164,71	2 689 122	12 815 228,17
10	Башка банктык кызматтар	39 820 006	71 746 769,06	12 884 160	27 968 576,38
11	Электрондук капчыкты толуктоо	43 423 217	92 272 408,56	12 749 208	22 262 686,83
12	Интернет-дүкөндөр	983 923	1 704 284,35	552 651	955 416,12
13	Социалдык тармактар	5 189 920	2 706 954,47	2 110 202	974 603,32
14	Интернет оюндары	256 819	196 726,64	49 550	29 730,51
15	Башка интернет-тиркемелердеги эсепти толуктоо	1 683	3 064,31	106 027	264 530,68
16	Такси кызматтары үчүн төлөө	15 392 819	2 852 731,81	11 147 107	1 875 236,45
17	Жарнама кызмат көрсөтүүлөрү	56 741	24 806,50	147 525	67 304,95
18	Кулактандыруулар	11 426	7 746,47	37 926	29 521,37
19	Кайрымдуулук	14 324	3 125,55	5 021	2 074,42
20	Билим берүү	303 683	1 039 535,04	243 646	829 155,53
21	Туристтик сапарлар	31 489	65 679,89	30 015	56 480,53
22	Башка төлөмдөр	41 457 063	30 860 769,70	19 943 115	17 484 304,56
Жыйынтыгында		236 900 649	492 503 244,19	138 097 715	250 979 020,64